Ч. 266 (10.649). Львів, пятниця 27 листопада 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Змін адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

На румунській арені.

Жіночий конґрес в Букарешті. — Привітна промова кн. Кантакузено. — Виступ п. Ольги Гузар, її смілива промова і український меморіял.

Чернівці, 20. листопада 1925.

З початком листопада ц. р. відбувся в Букарешті жіночий конґрес, скликаний „Товариством християнських румунських жінок" під проводом кн. Александри Кантакузено. В конґресі взяло участь до дві тисячі жінок, а між ними і представниці національних меншостей в Румунії. В імени українських жіночих товариств виступила на конґресі п. Ольга Гузар.

Конґрес відкрила кн. Кантакузено промовою, настроєною справді на християнський тон, що так дуже не гармонізує з варварськими румунськими відносинами. В своїй промові зазначила вона, що у важній хвилі зійшлися жінки й матері всього краю (себто Румунії), щоби радити над своїм недостатком, над нуждою своїх дітей і важким положенням своїх родин, над охороною слабих і терплячих. Зазначивши, що всі вони є „любими дітьми" великодушної Румунії, кн. Кантакузено закликала присутних душевно вблизитися до румунського народу.

„Всі ми люде — говорила вона. — Всі ми створені з того самого пороху. Великими були терпіння, які ми всі мусіли перейти. Тому просимо Всемогучого в покорі, щоби дав нам сил все забути і все собі взаїмно простити та щоби ми любилися як брати і сестри. Бо тільки правдива любов витворює правдиве життя, тоді як сліпа ненависть спричинює розвал. Жінка ангел-хоронитель домашнього огнища, є теж душею мира й порозуміння між народами. Ми є свідомі свого обовязку і під напором тієї свідомости ми пустили зазив, закликаючи вас до себе. Готовість, з якою ви відгукнулися на наш зазив, є запорукою доцільности спільної праці. Хочемо щиро говорити між собою. Людина є інструментом часу, а час сьогодня взиває до мира. І час є дозволяє, щоби Його бажання було здійснене. Нехай мир і любов буде з нами! — ось наш клич".

Наради конґресу тягнулися два дні, в якому то часі забирали голос і представниці товариств національних меншостей. Іменем українських жінок Буковини передала п. Ольга Гузар на руки президентки основно вироблений меморіял, в якому змальовано нестерпне положення українського народу в межах румунського королівства. Меморіял і своїм відважним тоном і своїм фактичним матеріялом зробив на присутніх небувале враження. При передачі виголосила п. Ольга Гузар отсю промову:

„Княгине, пані й панове! Передовсім мушу Вам признатися, що ми прийшли сюди не без почуття деякої тривоги, не без биття серця. Адже це вперше приходимо ми, Українки, в цьому краю до слова. Але мушу Вам також признатися, що це почуття не тягнулося довго, бо нас приняли тут так, що це перейшло всі наші найкращі сподівання. Тому позвольте, мої пані, що вам сердечно подякую за ту щасливу ідею нас сюди запросити й вислухати. Передовсім вам, кн. Кантакузено, складаю сердечну подяку за влаштування цього конґресу, як і за гарне приняття, що ви нам зготовили. Я сильно переконана, що цей конґрес принесе нам добрі овочі. А тепер позвольте мені, мої пані, поділитися з Вами кількома інформаціями.

На нещастя, я приневолена виступити тут із жаленнями, тяжкими жаленнями. Ви почуєте від мене звідомлення про сумні факти, але не почуєте ні одного неправдивого слова, ні одного неправдивого обвинувачення. Прошу звернути увагу, що Ви про реквізиції напр. не почуєте нічого. Це не значить, що ми може не терпимо під їх тягарем. Не підношу того тому, бо ми терпимо від цього тягару не більше як усі инші мешканці Румунії. Хочу виступити тільки проти нерівности в поводженні з нами, від якої лиш ми одні терпимо. Иншими словами: признаємо вповні, що маємо ті самі обовязки, що й усі инші горожане Румунії. Але саме тому домагаємося також рівних прав. Це для вашої орієнтації. А тепер прошу приняти до відома отсе:

Високий Конґресе! Іменем Українців Буковини дозволяю собі предложити меморіял:

1. В 1918 р. перенято румунське королівство державну владу над українським народом, що числить до міліона душ і замешкує північну половину Буковини аж до ріки Серету, як також північну частину Бесарабії вже від X. століття після Христа як автохтонне населення, дальше над Українцями, що поселилися в полудневій Бесарабії, особливож в акерманській окрузі. Українців, що живуть в північній половині Буковини на суцільній полосі, є найменше 320.000.

2. З вибухом світової війни культурний і господарський стан Українців Буковини представлявся так:

а) Існувало около 800 клас в народніх школах з українською мовою навчання, в яких училося 40.000 українських дітей в своїй рідній мові. В тих школах працювало 800 учительських сил.

б) Існували також середні школи, іменно: 4 гімназії, 2 учительські семинарії й одна школа деревляного промислу — всі з українською мовою навчання. В тих школах працювало 100 учительських сил, а вчилося 2500 ученикі в (ниць).

в) В черновецькому університеті було чинних 5 українських університетських професорів. Була там окрема катедра української мови й літератури.

г) На українській области розвивало около 1000 культурних товариств (читальні, співочі т-ва, гімнастичні, жіночі, райфайзенки і т. д.) свою благодатну діяльність.

3. Ці культурні й економічні здобутки Українців румунська влада систематично знищила, що видно з отсього: В цілому краю нема тепер ні одної народньої чи середньої школи з українською мовою навчання, так само не викладають нічого по українськи в черновецькім університеті. Української мови, рідної мови української шкільної молоді, не вчать навіть як предмету.

В дальшому етапі не уділяється вже більше навіть науки релігії Українцям гр.-орієнтального віроісп. в народніх і середніх школах, що творять головну масу шкільних дітей.

З уваги на те, що українська шкільна молодь обовязана вчитися в румунській, отже в чужій для себе мові, висліди тої науки є зовсім невистарчаючі. Вислід виховання є ще гіршій, коли взяти під увагу, що діти мусять говорити навіть молитви не рідною, а румунською мовою. Безнастанні перенесення учителів руйнують зовсім матеріяльну й родинну основу їстнування. Зі згаданих вище культурних товариств вегетує ще з бідою ледви яких 10. Зовсім несправедливий і невірний з погляду народньо-правного стан облоги, в якому задихається спокійне українське населення, гальмує цілковито духовий і господарський розвиток українського народу на Буковині.

4. Тут треба піднести, що порівнюючи дуже бідним українським селянам на Буковині відібрано — в більшій части очевидно протизаконно — ту землю, що була призначена для їх на поселення вивласнених просторах. А саме з тих теренів на поселення, що обіймають ледви 10.000 га. віддано 5.000 га, а на кольонізацію румунським селянам, яким признано по 5 га землі, а господарські будинки й інвентар достачила їм держава. В такий спосіб підкопується господарське істнування українських селян.

5. Не підлягає ніякому сумніву, що змальоване тут мною поведення з Українцями на Буковині з боку румунського правительства противоріче постановам договору про охорону національних меншостей з дати: Париж, 9. грудня 1919, що обовязує Румунію.

Мої пані! Думаю, що тут непотрібний ніякий коментар. Факти говорять самі доволі голосно. Ми дійшли сьогодня до такого стану, в якому наложено на нас всі обовязки, а не признано ніяких прав. Так, ми приневолені рискувати цілим нашим матеріяльним істнуванням, як тільки признаємося до нашого українського племени. А правительство не малоб найменшого риску, якби сповнило наші національні бажання. Бо в нашій концепції народу й держави нема ніяких спірних точок. Держава засуджує нас на те, щоб ми зуживали свої сили, які належаться їй, на боротьбу за справи, про які просто годі дискутувати. Звертаюся до вас, матері всіх заступлених тут націй, як і до всіх матерей цілого світу, з питанням: Чи це справедливо, що нам беруть за злочин, коли ми, українські матері, вчимо наші діти молитися до Бога рідною мовою?

Мої пані! Ви знаєте добре про це, що тільки той, хто живе зі своїм народом і для свойого народу, може бути з природи чесною людиною, заслугуючим на довіря характером. Не вірте тим елементам без ґрунту під собою, які жене вітер у ваші рамена. Той самий вітер, що пригнав їх до вас, віджене їх, як тільки обернеться. Спірайтеся на нас, на постійне, кріпке, непорушне з місця, на справжній елемент, що не плазує перед вами, що не стогне. Я не є більше я, а хочу бути ти, що подає вам гордо й відкрито руку і каже вам: Я є тим, чим я є, але я хочу бути твоїм приятелем. Тільки таким чином, як кожний нарід збереже свою національну індивідуальність і матиме змогу розвитку в тому напрямку, тільки тоді найдуть народи шлях, що поведе їх до спільної мети, до мира".

Промова української делеґатки гарною французькою мовою, виголошена в почутті гідности й національного достоїнства, зелектризувала цілу 2000-ну авдиторію. Бесідниця збирала довго заслужені ґратуляції. Можна сказати без перебільшення, що п. О. Гузар була ввесь час конґресу центральною фігурою.

В другому дні конґресу були всі учасниці на прийнятті у королевої, яка говорила з ріжними делеґатками. Український меморіял, що був надрукований в українській, французькій та німецькій мовах, роздано масово між учасниць.

Для полагодження спільної праці конґрес вибрав екзекутивний комітет з 14 осіб, до якого ввійшла від Українок п. Гузар. Найблищий звід жіночих товариств у Румунії має відбутися в квітні 1926 р. Щойно на ньому мають бути дані офіційні відповіди на подані меморіяли, отже й на український меморіял.

С. С.

Від редакції: В промові п. О. Гузар є два-три речення, яких безумовно не висказалаб напр. Українка з Галичини, та коли взяти на увагу румунські відносини й усячену „льояльність" Буковинців, слід все таки признати виступ української делеґатки незвичайно сміливим.

Світ без проводу.

Кілька ідей славного історика

Один з найбільших сучасних істориків, Гулієльмо Ферреро, написав свіжу статтю на тему переломової доби, яку переживає Европа, а з нею весь сучасний світ. Найважніщі місця з неї подаємо в перекладі:

„Світова війна нарушила рівновагу нашої планети. Величезні держави щезли; нові держави стали великими. Від сімох літ силкується світ скласти буджет своїх утрат і здобутків, щоби відгадати, хто стане найблищим паном світа. Більшість схиляється до погляду добачувати цього вибраного нової доби — у Зединених Державах. Поява, що Америка була вже перед війною казково багата, але була ще задовжена в Европи, тому, що її капітали не вистарчали, щоби розвинути природні багацтва своєї безмежної країни. Та нині Американці є вірителями всього земного глобу і капіталістами всього світа. Російська революція звільнила їх від найбільше небезпечного суперника в продукції збіжжа та нафти. Від 50 літ, вони не тільки доробились до чимало дечого, але й придбали високу культуру. Їх морська сила дійшла до величини англійської. Як єдина, більш століття демократична республика у світі, вирішили вони сто літ тому проблему, за якої розвязку починають братись Німеччина, Росія і Італія. Багаті, сильні, освічені, свобідні, наділені бистрим політичним зором, який видержав свою пробу, Зединені Держави, поруч знесиленої Европи і Азії, яка щойно прокидається у великих потрясеннях, можуть бути, так видається, майбутнім мировим суддею світа.

„Багато глядить тривожно на таємну Японію. Війна зробила з неї одного з трьох володарів океану і звільнила від російського велитня, який міг її проглинути, — забезпечила їй гегемонію на найдальшім Сході. Ставлять собі питання, що сталось би, якби Японії вдалось заволодіти Китаєм, зробити з нього модерну державу і зібрати його зреорганізовані сили. Виглядає це так, немов би тоді вся планета мусіла струснутись. Знову инші сподіваються або лякаються володарства Росії. Таємний московський уряд має в уяві Заходу якусь диявольську всеприсутність. Це тільки вибухне криза, в Болгарії чи

Китаю, в Туреччині чи Єгипті, шукають за його впливом. Його неспійманими комісарами, його грошем. Він відограє у драмі нашої доби щось в ролі злого духа, якому може й призначено накінець програти, але який є діяльніщий та сильніщий, ніж безжурний дух добра. Ті, що добачують у Росіянах цю рису всеприсутности, радо схиляються до висновку, що вони мріють про володіння світом і що можуть його здобути, внаслідок загального перевороту.

„Світова війна, що потрясла гегемонією Европи, істнуючого ще спочатку ХХ ст. над Азією, Африкою і частиною Америки в царині мілітарній, політичній, фінансовій та інтелектуальній, залишила по собі у світі щось в порожні. Силкуємось збагнути, хто заповнить це місце, немов би світові на віки судилось стояти під гегемонією якоїсь вибраної сили чи групи держав. Чи справді воно так? Чи світ потрібує володаря і чи володарство Европи на протязі XIX ст. не було тільки відокремленою подією?"

На це питання Фepрepo дає відповідь, що сила американського капіталу не покривається з його політичним впливом, тому, що царина політики є инша. Японія, якої сили не можна передбачити, може задибати величезні труднощі в Китаю, з яким поводиться незвичайно обережно. Можливість революційної гегемонії Росії є покищо мрією деяких інтелектуалістів. Отже йдемо назустріч добі, в якій багато малих і великих держав не матиме проводу. Це один з наслідків роспаду монархій. У добі монархій могли сильніші двори, завдяки звязкам, помагати слабшим. Вся система европейського впливу в Азії і єрархія в Европі основувалась на династичній політиці. Европа ставилась нерадо до позаевропейських республик, південної Америки, Туреччини або Китаю, на які не могла впливати. Республики таких країн були зброєю націоналізму проти таких небажаних впливів. Республика є більше національною формою правління як монархія, що стоїть понад національністю і має нахил до космополітизму.

З цього погляду, каже далі Ферреро, всі революції останнього 20-ліття від Балтійського моря до Жовтого мають спільну прикмету. Вони є епізодами великого історичного руху: перетворити Европу та Азію в стан анальогічний до республиканських держав Америки. Томуто завтрішній день цих держав не матиме володаря, а кожна раса, держава, цивілізація силкуватисьме володіти собою і вдержатись сама. У звязку з цим виринає побоювання, над яким думають уже нині фільософи, що світ може наблизитись до стану вавилонської веж: раси і народи можуть себе не розуміти.

А проте істнуватиме низка ідей, яка їх єднатиме. Ферреро наводить покищо дві: демократії та поступу. Демократія має чимало таких ворогів, як нинішній уряд Італії. Одначе її критика з боку інтелігентів не в силі захитати її поширення між масами. Ідея поступу кориниться у простій оптимістичній вірі, що всі засоби, які збільшують наше багацтво та силу, роблять нас кращими людьми. Вона має безперечну силу привабу для духа маси. Доказом цього факт, що азійські раси, які ще вчора були привязані до глибшої, мудрійшої традиції, европеїзуються. „Китайські війни є війнами морального вединення. Китай учиться від Европи та Америки всього, що йому треба, щоби стати від них незалежним. І стає щораз яснійшою правда, що Европа мріяла в гарнім, але діточім сні, коли сподівалась, що східні народи приймуть від нас тільки те, що нам могло би помогти як лекше збагатитись їх коштом і запанувати над ними без небезпеки".

По широкому світі.

СРСР., по берлінським звісткам, згодився на концесії для німецьких фірм на вивіз худоби, шкіри та дробини з України і для одного американського підприємства на фабрикацію олівців, пер та канцелярського приладдя.

Італійська ліберальна партія щораз численнійше переходить до фашистівської. Це саме зробить більшість послів та сенаторів цієї партії.

Степан Радіч, новий міністр освіти в Югославії, виголосив на однім вічу палку промову з протестом проти італійської політики, яка хоче загарбати славянські землі до неї неналежні. Якщо фашизм топтатиме далі принціпи національностей, тоді Італія розпадеться так само як Австро-Угорщина. Радіч заявив також, що всі Словенці, нині під Австрією і під Італією, мусять бути зединені.

Англійська Рада Оборони державы прийняла проєкт роззброєння для морської та воздушної фльоти і для англійської армії. Цей проєкт, що бере на увагу Францію та Бельгію, буде предложений Раді Ліги Націй. Франція боронить погляду загальної формули роззброєння, Англія тільки деяких родів зброї.

Пруська держава приготовляє останній рахунок відшкодувань, які має заплатити родині Гогенцолернів.

Комісія Ліги Націй, що розглядала грецько-болгарський конфлікт, заявила, що нападаючою була Греція. Греція має заплатити Болгарії відшкодування 87.000 фунтів шт., для родин офіцирів та жовнірів убитих підчас воєнних операцій і кошти транспорту болгарських військ в сумі 57.000 фунтів штерлінгів.

Папський нунцій у Чехословаччині, що туди вже не вернеться, є кандидатом на це саме становище до Польщі.

Вагабіти заключили якийсь таємний договір з Англією, переходячи під її протекторат. Вони зайняли Медину. (Край Вагабітів, званий також Нешедом, є частиною Арабії між Ляша і Геджасом. Підчас світової війни, султан стояв на боці Англійців. Ібн Сауд, який порозумівся тепер з Англією, боровся в останній час з успіхом проти короля Геджасу Гуссейна і його наслідника Алі, які відступили від Англії).

По виборах у Чехословаччині.

Оконечний вислід

Проголошено вже дефініт. вислід виборів у Чехословаччині в дні 15. ц. м. Як відомо, щойно при другій і третій скрутинії устaлено оконечно розділ мандатів між поодинокі партії. На основі виборчого закону в рахубу входили тепер тільки такі партії, що здобули принайменше один мандат в першій скрутинії.

Склад празького сойму буде тепер такий: чсл. республиканців 45, комуністів 41, чеських католиків 31, чсл. соціял-демократів 29, чсл. соціялістів 28, нім. союз селян 24, словацьких католиків (Глінка) 23, нім. соц.-дем. 17, чеських нац. дем. 13, чсл. партія рем. і пром. 13, нім. христ. суспільників 13, нім. нац. партія 10, нім. нац. соц. 7.

Мих. РУДНИЦЬКИЙ.

Остання повість Жеромського.

Смерть великого письменника в моменті найкращого розвитку його духових сил має подвійно трагічне обличча, коли його останнім твором є книжка, що розділює суспільність на дві великі лави. Жеромський, залишивши як останній твір „Przedwiośnie", залишив читачів, а навіть критику у ваганні щодо останнього моменту свого духового напрямку. Ця повість розбудила палку дискусію на тему: чи Жеромський є прихильником „вітру від Сходу", чи виступає як патріот, що кидає громадянству пересторогу про можливість небезпеки комуністичних ідей?

І ті і тамті виривали собі особу письменника, доказуючи, що його симпатії стоять на боці їх світогляду. Націоналісти, що шукали в повісти нового патріотичного „горіімієм серця" перечеркували останню її сцену як несутню; герой, що паде в кігті комуністичної пропаганди, був — на їх думку — свідомо змальованим через автора сумним прикладом змарнованого життя. На території СРСР. появилось одночасно аж шість перекладів „Przedwiośn-я" під ріжними заголовками, з ріжними передмовами, і без сумніву: по ріжній операції самочинних цензорських ножиць. Та ці факти не вистачають як доказ, що книжка може одночасно служити справі двох якнайбільше протилежних ідейних напрямків. Є сотки творів, з яких досить викинути одну сторінку чи кілька речень, досить підчинити їх одному кінцевому акордові або відорвати їх від нього, і вони наберуть зовсім нового змісту

„Przedwiosnie" Жеромського належить до творів, які дуже легко освітлити зі становища одної суспільної ідеольогії, звуженої навіть до рямок партійности. Для цього треба тільки покласти головну вагу на всі ті ідеольогічні моменти, які ми вважаємо єдино послідовними, основними премісами і єдиноцільними висновками суспільного світогляду. Жеромський протиставив у своїй повісти два нові світи, які простягаються перед душею його героя, Барики: — відроджену Польщу і країну здійснювання комуністичних ідей. З одного боку ірраціональну любов для рідної землі, з другого: потребу творення нового типу свобідної людини, незвязаної ні путами історії, ні географії.

Оба ці світи промовляють докорами пречутливої совісти і відкривають свої найболіснійші рани. Безжурна, забита дошками від грізної стихії життя — шляхетська закутина, а поруч її сонного блаженства нужда працюючого темного люду проймають таким самим жахом, як садистичні сцени скаженіючої юрби, на пожарищі серед стихії революції. Ні відроджена Польща не в силі обмити зі своїх рук щоденно нових гріхів, навіть колиб її творці їх бачили, приневолені всякою ціною рятувати раз схоплений державний корабель, — ні жорстока помста революційної маси не в силі стримати себе в розгоні, співаючи дитирамби в честь свободи на людськім костовищі. Та „тут і там" є фанатики ідеї, що у недалекій далечіні бачуть „склані доми", вірять у здійснення майстерного зразку людського співжиття.

Жеромський змалював цілу низку переживань, вагань, конфліктів, складної внутрішньої боротьби з якої родиться віра, чи потреба віри, в рідну землю і людство, протиставлене їй. Хто вміє читати очима того самого духового голоду, що він: потребою зрозуміти, чому саме одиниця може переходити такі дивні змагання за світогляд, який деякі приносять на світ уже готовий, хто вміє читати Жеромського, віднайде в душах обох протилежних світів частину його власних сумнівів. Адже і він колись працював для революційної ідеї. Адже і він нині бере участь у реальній праці відбудови власної держави! І поет у хвилини безоглядної щирости дає малюнок клаптиків дійсного життя, що є спадщиною цих двох великих ідей.

Він не каже: вибирайте, не рахує, скільки світла і тіней розкинув на цій чи иншій сторінці людської історії, яка, як кожна історія, може кінчитись великою думкою або пропащим жестом. Жеромський каже: глядіть, якими дивними стежками ходить еволюція ідей, перетворення ідеї в діло, діла в наскрізь первісні форми боротьби, що є тільки судорожним животінням, інстинктовим привязанням до чогось, що є каламутне, сліпе, безоглядне, безглузде, мов народини людини, її свідомости та її фізичний чи духовий скін... Людина віднаходить у собі любов для власної молодости, так само нежданно і чудотворно як почування для особи другого полу, — перше кохання, так само як пієтизм для батька чи матері, — святе привязання для родичів, так само як відкриває ідеал служби батьківщині... І всіх їх може покинути в один не менше незбагнений у причинах і наслідках мент, — покинути всупереч внутрішній боротьбі, жалю, спочуванню, тузі, свідомости свого знесилення, почуванню зради

Життя не знає сорому, ні зради коли людина бореться за право до щастя. Ідея не знає ніякої найгидкійшої форми насильства, коли є одержима вірою, що приносить щастя людству. У хвилини народин нової людської свідомости, такі як останнє пятьнацятьліття, коли з потоків крови виринали нові народи і нові ідеї, все те, що жило віками в людській звірині прибрало ще більше осоружну подобу як колинебудь. — Ви, що вчора жили в осяйній авреолі національного визволення, не забувайте, що нині, коли воно стало буденною дійсністю, ніяка ідея не вистачає для виправдання її задушливої атмосфери — казав Жеромський своїм землякам, непохитним у вірі в правду виборeної щоденщини. Та ніякий з таких висновків не має права покривати себе з „правдою" письменського твору, що має право і мудрість не кінчати ніякими висновками. Вони належать до суспільних діячів.

Хто зна, чи смерть, що перервала працю Жеромському, не вбила одночасно продовження думок, що зродили „Przedwiośnie". Непорозуміння, яке зустріло цей твір, стало би напевно новою творчою спонукою для письменника. Думаючи про це, важко стриматись від голосної згадки про твір, який у польській літературі випередив „Przedwiośnie" тою самою проблемою — „Płomienie" Бжозовського. Щойно в перспективі тих минулих кільканацяти років, коли здати собі справу, що Бжозовський написав свою повість, не маючи 30 літ, можна зрозуміти, чим є втрата письменника, який світоглядом випереджує зрілість усієї літератури та суспільности.

мал. христ. суспільників 4, автономний земледільський союз на Закарпатті 1, польський союз 1. Разом 300 мандатів.

Склад сенату буде такий: чсл. республиканців 23, комуністів 20, чеських католиків 16, чсл. соц. дем. 14, чсл. соціялістів 14, нім. союз селян 12, слов. католиків 12, нім. соц. дем. 9, чеських нац. дем. 7, нім. христ. сусп. 7, чсл. партія рем. і пром. 6, нім нац. партія 5, нім. нац. соц. 3, мад. христ. сусп. 2. Разом 150 мандатів.

Радянська Україна.

Реґулювання державних кордонів.

На президії Всеукраїнського Центрального Комітету референдував секретар того Комітету Буценко закон ЦВК-ту СРСР про урегулювання кордонів УСРР зі сумежними республиками. Від України рішено вислати в склад паритетних комісій по урегульованню кордонів: УСРР та північно-кавказького краю в характері членів Лісовика і Конотопа, а кордонів УСРР і ССФРР Федорова і Полова. Рішено також поробити заходи перед Радою Національностей СРСР для прискорення рішень відносно території РСФРР, що межує з Україною, а яка заселена українським населенням. До ВУЦВК-ту надходять безнастачно прохання з тих територій, щоби їх прилучити до України. („Вісти").

Новий командант Української Військової Округи.

Дотеперішнього команданта Української Військової Округи Єгорова звільнено від виконування обовязків команданта а оставлено йому тільки обовязки члена Революційно Військової Ради СРСР з осідком у Москві. На місце Єгорова призначено командуючим української військової округи Якіра. Минуле Якіра таке: В 1918 р. вступив він як рядовий червоноармієць до червоних військ. Весь час приймав активну участь у боях. В 1919 р. Якір находився на чолі полуднєвої групи червоної армії, яку окружили Денікінці. Якір прорвав тоді фронт і вирвався з кліщів ворога. В 1921 р. командував військами київської округи. Під його проводом ліквідовано останки повстанців на Київщині. В останньому часі Якір був начальником військово-научних заведень СРСР. („Пролетарий").

Приїзд нової групи наших емігрантів до Харкова.

Дня 12. листопада ц. р. приїхала до Харкова нова група східно-галицьких політичних емігрантів у числі 35 душ. У складі групи переважно військові емігранти, що були в концентраційних таборах на Чехословаччині. Останніми часами були вони зайняті на чеських фабриках. По заключенню польсько-чеського торговельного договору їх становище в Чехословаччині погіршилося. До того там останніми часами помітне безробіття. Більша частина прибувших до Харкова це високо-кваліфіковані спеціялісти а то: інжиніри, агрономи і вчителі. („Пролетарий" з 13. XI.)

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 7·01·50—7·02·00 канад. дол. 5·70 — 6·75, чеські кор. 0·20·00 — 0·20·50, лei 0·03 — 0·03·50, франки фр. 0·28·00 — 0·28·25, фр. швайц. 1·30—1·33, англ. фунти 32·50 — 32·80.

Золото. 20 кор. 28·00 — 28·25, 20 франк. 25·80—26·00; 20 марк. 31·60—32·00; 10 руб. 35·50—35·70.

Срібло. Австр. кор. 0·57·25—0·57·50, 5 ав. кор. 3·06—3·10, фльорени 1·53—1·56, рубл. 2·46 — 2·50, рубель дрібним сріблом 1·25 —1·32.

Збіжжя.

Пшениця красна з 1925 р. 22·50 — 23·50 жито галицьке з 1925 р. 15·75—16·50, ячмінь галицький бров. —.— до —.—, овес гал. 16·00—17·00.

Мусимо підписати 29.500 акцій по 25 золотих!

Власними силами!

Підписка акцій Земельного Банку Гіпотечного передплатниками, читачами й прихильниками „Діла".

Одна акція — 25 зол., кошти заготовки й скарбова належитість — 1 зол., разом 26 зол. — Підписку приймає Адміністрація „Діла", Львів, Ринок 10, II. пов. — Повну вплату або першу рату приймає за посвідкою Адміністрація „Діла", дальші рати на підписані у нас акції слід вплачувати в Земельнім Банку Гіпотечнім, Львів Підвалля 7.

Клич економічної відбудови, між иншим шляхом підписки акцій Зем. Банку, починає находити відгомін в краю. На численних вічах, уладжуваних УНДО в справі земельної реформи, обговорюється теж конечність уфундування нашого єдиного банку. Крім того у важніїших краєвих центрах відбуваються спеціяльні наради в тій справі. Досі відбулося вже кільканацять таких нарад, а всі вони закінчилися ствердженням потреби позитивної співпраці всього громадянства у відбудові — і розуміється — перебудові нашої економічно-фінансової орґанізації.

Коломия.

Дня 3. ц. м. відбулася в Коломиї нарада громадян в справі орґанізації підписки акцій Зем. Банку. Відповідний реферат виголосив п. З. Пеленський зі Львова. Після оживленої дискусії про спосіб орґанізації підписки в місті й повіті, вибрано Тимчасовий Комітет, в якого склад увійшли: адв. д-р Іван Турянський, дир. Вол. Сабат і п. Обрізків. На повітовій анкеті дня 15. п. м. вибрано комітет на повіт. Безпосередньо після наради приступлено до підписки акцій.

Станиславів.

Така сама нарада відбулася в Станиславові дня 5. п. м. Відкрив її адв. д-р Юлій Олесницький. Після реферату д-ра А. Горбковича зі Львова розвинулася широка дискусія, в якій забирали голос: проф. Н. Ганиш. радн. Дутка, п. Ульванський, п. Паранкевич, п. Загайкевич й ин. Відповідні виснення на ставлені запити давав п. З. Пеленський. У висліді рішено візвати все громадянство Станиславівщини до масової участи в підписці акцій і з тією метою основано пропаґандистичний комітет для міста й повіту.

Надвірна.

Слідуючого дня (6. ц. м.) зібралися на нараду в справі підписки акцій Зем. банку громадяне Надвірної. Проводив адв. д-р Мих. Николайчук, реферував п. З. Пеленський зі Львова. В дискусії забирали голос: адв. д-р Саноцький, д-р Бачак, п. Санш й ин. Надвірнянське міщанство виявило повне зрозуміння для уфундування нашого єдиного банку. Негайно приступлено до підписки акцій, вибравши комітет, який поставив собі метою допильнувати, щоби ніхто не ухилявся від обовязку субскрипції.

Підписка акцій.

Акції Зем. банку підписали:

37. Д-р Іван Турянський, адвокат в Коломиї — 2 акції: кличе (на дов. кількість): о. Володимира Микитюка, кат. в Кутах і д-ра Ілька Кибюка, адв. в Обертині;

38. Володимир Сабат, ем. судя в Коломиї — 4 акції; кличе (на дов. кількість): Олександра Тимкевича, радн. суду і проф. Богдана Левицького, обох в Коломиї;

39. Д-р Тит Каваленць, окр. судя в Коломиї — 4 акції; кличе (на дов. кількість): Любомира Качмарчика, нот. в Снятині, д-ра Михайла Воробця, адв. в Калуші і Володимира Темціна, нотаря в Кутах;

40. Іван Могильницький, канд. прав в Коломиї — 3 акції.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Експозе прем. Скшиньского.

На засіданні сойму 25. листопада премієр Скшиньскі в експозе, м. и. заявив, що теперішній уряд готов узяти відповідальність. Програмою уряду співпраця зі соймом. Свідомий того, що економічна кріза вимагає негайних розпорядків. Пильну увагу уряд присвятить безробіттю. Ужиє всіх засобів, щоби вдержати золотого в повній його вартости. Щодо ощадностей, то в парі з видатками повинні йти приходи і в звязи з цим уряд присвятить пильну увагу автономній господарці. Піддержує закон внесений до сойму про уповажнення уряду до затягання держ. позичок і про скарбові білети. Щодо закона про земельну реформу, то уряд вважає, що конечність її признали всі партії і як таку муситься її вважати неспірною справою. Уряд бачить реальну її розвязку в якнайскорішій полагоді закона, щоби нарешті реформа перейшла від дискусії на терен реального виконання і то ще в 1926 р.

Дальше говорив премієр про промислову продукцію. Щодо загр. політики підкреслив ідентичність політики з Францією. Рік тому зазначив, що доложить усіх старань, щоби поправились відносини з СРСР. Приїзд Чичеріна до Варшави був здійсненням того бажання. У відношенню до Німеччини істнує новий політ. факт, Льокарно. Не сумніваєтся, що відтепер відносини Польщі і Німеччини розвиватися муть корисно для обох сторін. У внутрішніх справах уряд кермуватиметься лібералізмом до всіх горожан держави, також і инших національностей, виконуватиме найлібералнійшу з усіх конституцій.

Після експозе сойм ухвалив уповажнення для уряду в позичкових справах і почав дискусію.

Дальша кріза фр. уряду.

Деякі представники лівих груп відмовили попертя Думерові, тому він зрікся місії утворити уряд. Ліві партії бажають поставити на чолі уряду Еріота. Тоді загр. справи обняв би Мальві, а значну скількість тек узяли би соціялісти. Соціялісти згодилися на посереднє становище, а саме, що вступлять до уряду, коли картель лівиці прийме їх фінансову програму. В політ. колах думають, що соціялісти згодяться прийняти сім міністерств і на президентуру Еріота. Це що соціялісти сягають по владу, занепокоїло не лише праві кола й центр, але й поміркованих радикалів. З провінції приходять вістки про збори, які жадають зірвати з політикою експериментів, а переходу до одностайного фронту нар. оборони. Декотрі з них домагаються, щоби владу віддати Поанкаре або Мільранові.

НОВИНКИ.

— **Друкарський „чортик".** У останньому числі „Діла" закралася погана друкарська похибка у відділі п. з. „З радянського побуту на Україні". В інформації під 2) „Прибуток населення України" має бути: „За той-же час зареєстровано 153 тисячі випадків смертности", а не „311 тисяч". Ця остання цифра відноситься до проце одного речення. Стільки було народин. — У передостанньому числі (264) в звіті зі судової салі закралася у зізнаннях останнього свідка Петра Макитина, батька засудженого Макитина теж дуже немила похибка. Друге речення тих зізнань має звучати так: „Памятає, що син заперечив його інформації і т. д.". У тексті було: „памятає, що сам і т. д. Очевидно, що те слово робило зізнання незрозумілим.

— **Ще кілька дат про бл. п. О. Саліковського.** Покійний О. Саліковський родився 18. березня 1866 р. в сім'ї священика Подільської ґубернії. По скінченні духовної семинарії (відповідала нашій ґімназії), записався на правничий виділ київського університету. Скінчивши його, вступив на службу до Подільської Ґубернільної Управи. Державну службу мусів скоро покинути завдяки політичній „неблагонадьожности". Публіцистичну працю почав у російській періодичній пресі ще на студентській лаві. Був співробітником поступових органів київської і петербурської преси. На протязі кількох літ був постійним співробітником газети „Донская Рѣчь". Про його працю в наших ґазетах подали ми вчора. Ці стрічки подаємо для доповнення біографічних даних про Покійного.

— **Новий часопис на Буковині.** З днем 8. листопада почав виходити у Чернівцях український соціял-демократичний двотижневик „Боротьба", під редакцією Івана Микитовича. Адреса редакції: вул. Ген. Презан ч. 6 (Роб. Дім).

— **Довірочна нарада в Зборові.** 15. п. м. відбулася в Зборові довірочна нарада в справі земельній. Проводив і реферував місцевий адвокат д-р В. Душенчук. Ухвалено відомі резолюції в справі земельної реформи. В нараді взяло участь 60 делеґатів з сіл. Після наради поліція зробила нагінку за учасниками наради.

— **Побожне бажання.** Краківський „Ілюстр. Кур. подзенни" подаючи на основі наших інформацій вістку про те, що митр. Шептицький не буде іменований кардиналом, додає ще на основі „автентичних інформацій з українських клерикальних кол", що митрополит в короткім часі має бути покликаний на постійний побут до Риму. Тоді на митрополичому стільці буде посаджений станиславівський епископ о. Гр. Хомишин, а станиславівську катедру обійме львівський помічний епископ о. Боцян. Ці інформації є покищо тільки побожним бажанням польських політичних кол, які віддавна роблять безуспішні заходи, щоби митрополита запроторити на заслання до Риму.

— **Нові інжиніри-Українці.** Інформують нас з Праги, що в цьому місяці на чеській політехніці в Празі після зложення відповідних іспитів ступінь інжиніра одержали отсі наші земляки: Іван Вітоняк з Косова, Богдан Лучаківський з Калущини, Тарас Лешицький зі Скільщини, Степан Мадай з Перемищини й Гнат Максимюк зі Снятинщини.

— **Навипередки з поліцією.** В селі Чижикові пов. Львів повісили селяне 15. XI. на дзвіниці два плякати, що заповідали віче в справі земельної реформи і свято Драгоманова у Львові. Польська поліція оба ці плякати зірвала. Дня 22. XI. селяне вивісили на дзвіниці знов афіш, що заповідав віче в справі земельної реформи у Львові на день 27. XI. Цей афіш казав зняти тамошній парох о. Дремлюга. Потім вивісив на дзвіниці картку, в якій заповів, що „без моей ведомосці нічего пршиклеяць не вольно".

— **Присуд у процесі вбийника двох сестер.** Дня 25. XI. оголошено присуд увільнюючий Манґота, вбийника двох сестер Цверлінґівних. Прокуратор зголосив спротив.

— **З празького українського університету.** Дня 29-го ц. м. відбудеться святочна інавґурація нашого університету в Празі. Вона почнеться викладом ректора проф. д-ра Олександра Колесси, п. з. „Генеза новітньої української повісти". — (Проректором вибраний на цей рік проф. Федір Щербина).

— **Цікавий союз самооборони заснувався в Парижі:** це союз піхотинців, що мають на меті боротись з необережністю шоферів, які переїзджають стільки людей. Гасло цього союзу домагатись не тільки суворих кар для автомобілістів, але й пригадати 4 міліонам населення, яких природним способом комунікації є ноги, що вони не дадуть себе стероризувати 60.000 шоферів. Шофери почали також думати над самообороною.

— **Концерт скрипача.** Дня 4. грудня п. р. відбудеться в Празі в салі Мозартеум скрипковий концерт Фльоріса Кребса, відомого скрипача-педаґоґа і члена орхестри „Народнього Дівадла". Ф. Кребс був раніше протягом кількох літ професором Висшого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові й досі утримує живі звязки з українським музичним світом, тому відомість про його музичні успіхи певно зацікавить його другів серед українського громадянства.

— **Англійський письменник Редіярд Кіплінг,** одержав золоту медалю, з нагоди сотих роковин істнування „Англійського королівського т-ва літератури", які святкували цими днями.

— **Збожеволів на сцені.** У московськім театрі, бувшім тзв. Корша, дають від довшого часу пєсу Алексея Толстого „Заговір цариці". У цій пєсі змальовано останні дні родини Романових і ролю цариці Александри на дворі. Також Распутін, цар Микола II., двірська дама Вирубова виведені на сцену. Ролю Распутіна грає вже цілий рік відомий актор Стефанов. Він увійшов настільки в психольоґію „чудотворця-черця" і передавав її з такою силою, що на одній з вистав зійшов з глузду, повішаючи, що є справ-

ві Распутіном. Виставу переводили і акторів відвезли до дому божевільних. Лікарі сумніваються, чи зможуть Стефанова вилічити.

— **Танці замісць наркотиків.** Японський уряд почав боротьбу з алькоголем і тютюном. За кілька літ мають заборонити людям курити взагалі, нині покидають від молоді. Одночасно влада мусіла вжити заходів, щоби позаганяти з ужитку зміцнений „танцюючий сам", де загал вигонює до упадку. Нема сумніву, що чимало громадян навіть сильно принатились до складних, мусіло шукати забуття в ній піш наркотику і почало з горя танцювати.

— **Примусове подружжя для священиків.** Коли між католицькими єпископами настає погляд, що тільки целібат є корисний для священиків, мексиканська держава Табаско перейшла в другий екстрем, законом, що священики всіх віроісповідань мусять женитися, коли хотять виконувати обовязки своєї професії. Пять католицьких священиків не послухало і їх арештували.

Сторінка з минувшини.

Ще про українські легіони по боці Антанти та їх творців.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В звязку з обговоренням в „Ділі" споминів п. д-ра S. Пане'ка прошу Вас уділити мені місця на ствердження отсих фактів:

Д-р П. каже, що його акцію в Швайцарії, яку він розпочав у квітні 1918 р., нагло перервало моє становище в „Ділі" супроти гетьманського перевороту. Н дійсности д-р П., після гетьманського перевороту, який відбувся 29. квітня 1918 р. (після перевороту телеграми, висланій ним до голови Народнього Комітету п. д-ра К. Левицького зі Швайцарії в першій половині мая, телеграм, які характеризують його бажання діставати зі Швайцарії політичні приказ краєві, — сидів ще у Швайцарії цілий май і червень і повернув до своїх обовязків редактора „Діла" аж з початком липня 1918 р.

Свій поворот до редакції „Діла" еп.... д-р П. так, неначе-то він своєю рішучістю зломив мій опір і зробив у „Ділі" різкий поворот в користь гетьмана. З дійсности ціла ця подія відбулася значно простіше. Д-р П. повернув до виконування обовязків редактора аж після мого відізду на відпустку і його статтю, якою він виконав той різкий поворот, появилася вже підчас моєї неприсутности в редакції, десь між 5. і 10. липня 1918 р.

В тій статті, як відомо, д-р П. виявив Січових Стрільців, що вони 29. квітня не зломили присяги своїй законній владі Центральній Раді і не перейшли до гетьманщини. При тім та стаття політично була вже тоді безпредметова, бо в той час Січові Стрільці збиралися вже формувати наново з дозволу гетьмана, — і хіба була потрібна автороії, який і пізніше пішов зі своїми ініціятиви, для зазначення свого політичного інтерву дурності.

В увагах „Діла" до споминів д-ра П-а влучно зазначено, на віщо було творені українських легіонів по боці Антанти покидати таке важне діло для акції оборони гетьмана, якій самозрозуміло мусіли упасти разом з центральними державами. Чи не більш політично було вести свою акцію далі, ніякої стоячи на становищі „Діла", як зворот проти Німеччини наближення до Антанти?

Для дальшого висвітлення значення „Діла" антантофільства д-ра П-а треба сказати, що коли появився відомий маніфест Кароля I. з 16. жовтня 1918 р. про перебудову Австрії, д-р П. відповів на цей маніфест в 238. ч. „Діла" з 18. жовтня 1918 р. статтею п. н. „Провіденційний акт", якою підписав власними ініціялами, значить, хотів їй надати особливий характер своєї індивідуальної політичної думки. Н тій статті д-р П. заявив, що австрійські Українці могли би погодитися остати в рамках перебудованої Австрії, — „колиб за цей акт австрійська держава безпосередньо і раз на все результати гарантії поклала край польському верховодству над українськими областями Холмщини і Галичини".

Допустім, що так треба було писати в „Ділі", — але не мусів же д-р П. під тою статтею підписуватися. А коли підписався, значить, хотів зазначити, що це власне він так думає.

Як це звязати з українськими легіонами по боці антанти?!

Вкінці, вже після цеї статті, д-р П., вибравшися на творення легіонів в Італії, поїхав ще до Києва по благословення до гетьманщини гетьманського правительства. Знов — по що?

Як влучно зазначено вже в „Ділі", свою ж д-р П. після маніфесту Кароля I. відповідав Льнсінга, в якій в імени антанти проголошено розпад Австрії, не розуміючи, що творення українських легіонів в Італії проти центральних держав вже безпредметове?!

Коли йому було так пильно виїхати з Києва, що навіть наготовив свої від-...

...зи на львівській двірці, то настирливо наставилось думка, чи це не тому, що з огляду на події, які наставали на Галичині, безпечніше було виїхати туди, де спокійніше, і врятувати, завдяки своїм звязкам в кругах антанти, як дипломатичний пієт?!

По тім, щодо тих звязків, вказує в ній особливо поважно, з якою д-р П. пропав їх пише, коли між відносинами так щось особливо важне, що він „має честь бути вперве... по доміні Стіда".

Знайом Стіда і його Дружину, а при т'м англійські знайомі, треба ставити, що запрошення до їх дому було приняттям з Англійцями актом гостинності. Представлення цього акту в вигляді політичної автобіографії як особливої політичної події, — очевидно, він сміхо.

Прага, 23. листопада 1925.

Проф. д-р М. Лозинський.

З судової салі.

Процес Штайгера.

Тридцятьчетвертий день розправи.

Свідок Кайдан зізнає далі. На питання д-ра Ляндава свідок відповів, що в справі Ольшанського робив походження, але тільки у Львові. Ці доповнення не дали ніяких позитивних наслідків. На запит, чи Микитин був конфідентом Кайдана, той останній відповідає, що так. Микитин був конфідентом від вересня 1924 до 9. вересня 1924 р. В день замаху стрінувся свідок з Микитином в годині 6-тій рано. Тоді дав йому доручення, бути уважним там, куди згідно з програмою мав їхати президент, і щоби давав свідкові що годину потрібні інформації про те, чи не має чогось підозрілого. Випадків Микитин знав революційні організації, але Кайданові не давав ніяких важних відомостей і тому свідок Микитинові не вірив. Та все таки того для рішення коли стати з його послуг.

На питання д-ра Ляндава, чи свідок переслухував Штайгера той відповідає, що ні. Питання про те, чи свідок уважав Штайгера в лиці, провідник трибуналу уважає. Д-р Ляндау вносить до трибуналу в справі того питання, але трибунал рішення свого провідника затверджує.

Обор. Штайгера пригадує свідкові, що він був свідком, що переслухував обвинуваченого в поліції, а далі з'ясувати, що в його присутности Кайдан телефонував на „Ткані Східне" а справі Фігмана, який був там залишений. На все те свідок каже: Зовсім вірно, що в ніколи Штайгера не переслухував. В день по атентаті, тобто 6. або 7. вересня можливо повторив я пита ня справі Лукомським, але застосувати в рішенні його не питати. Далі каже, що не виключає можливости телефонування у справі Фігмана. Але робив це з доручення Лукомського, який тоді сказав, що Фігман має якісь особливі знаки на лиці.

Обвинувачений Штайгер пригадує свідкові, що кілька днів по арештуванню просив домового харчу. Тоді позволив лиш Райнендер чи радник Кучеський на харч з поліційної кантини. Присутній при тім Кайдан сказав: „най краще лістає з дому, а то пічніщо ...ясню, кому". Коли ж Штайгерові принесено харч з дому, тоді він побачив у харчі карточку, в якій був таємничий напис: „Жінкових вол... ні!" Обвинувачений питає свідка, чи знав він про ту карточку. Свідок відповідає, що довідався про неї з газет. Запитаний тим спитав інст. Лукомського, що значить та картка, а Лукомскі відповів, що картку вложив поменший агент Пісш.

Дальші зізнання свідків.

Перед переслуханням дальших свідків провідник трибуналу звертає у відповідь на потереднью інтерпеляцію оборони, що трибунал відмовив подання поліції, з яких прокуратура почала доходження проти А. Фінеля.

Свідок Еміль Фінель (Лаиб), співвласник фабрики чоколяди „Олеа" зізнав, що брат його Адольф мав віоз і коня, якими розвозить щодня чоколяду з фабрики до крамниць. В день атентату був він випадково в каменниці при вулиці Легіонів ч. 3. Там бачив він двох молодих мущин, що вбігли разом з якоюсь жінщиною. Один з них був в ясному плащі. Вбігши до каменниці він перевернув плащ на другу сторону. Всі трое потім вийшли та зійшли в напрямі. Потім бачив Фінель агентів Штайгера. Коли запитав якогось пан, що це значить, то всім йому відповів: „Не знаєте хто кинув бомбу — Жид кинув". На другий день пішов Фінель на поліцію, щоби зложити зізнання. Там йому відповів: „Пся мать жидовска, ціхо бондзь, бо цє каже арештовать, виносьцєн, бо цєн замкнем".

Запуджений тим усим Фінель розказав це братові, тобто свідкові.

Провідник трибуналу: На поліції ви зізнали, що брат аномальний і розтріпаний, а тепер зізнаєте, що він нормальний. Котре ви зізнали правду?

Свідок не в силі дати ясної відповіди.

Прокур.: В чому виявлялася розтріпаність брата? Свідок: Він є дикий, коли прийде до фабрики, то зачинає ...

Поки Комісія не усталить, з якою частю вартости будинків хтось з членів „Дністра" буде приділений до „Дністра" або до П.Д.У.В., поти П.Д.У.В. не має права стягати які-небудь належитости від членів „Дністра". Однак члени „Дністра" мусять свої премії в „Дністрі" негайно поплатити.

...чок, а вони йому відповідають: „дай спокій, „арштунію!"

Прокур.: Чому ви не хотіли, щоби він свідчив на поліції? Свідок: Мати нарікала і казала — він не має розуму, йди на поліцію і виясни все сам".

На питання д-ра Ляндава свідок відповідає, що з хвилиною, як брат зголосився на свідка, пішли секатури з боку поліції. Вибухалися ревізії, почикування на амуніцію і т. ч. Щоби оминути ревізії, свідок старався ослабити на поліції зізнання брата і тому сказав, що він аномальний. Одначе він є цілком здоровий, бо продає, купує, інкасує гроші, жене доб... з жінкою і є батьком двох дітей.

Д-р Ляндау: Є отже добрим, порядним чоловіком.

Потім прийшов на салю сам Адольф Фінель. На вступі розказував він про те, як вдобув за Австрії патент на божевільного. Боявся „та на італійський фронт „манкірував" як багато инших. Коли його мали взяти до „марш-компанії", тоді удавав недужого і дістався до шпиталю для нерво-хорих у Кракові. Один лікар визнав його вдавати божевільного. У шпиталі були сотки подібних „манкірантів" і один довгого питався та радився як вдавати недужого. Остаточно комісія признала його „ідіотом у найвищому ступені". В часі того оповідання вся публика прекрасно бавилася та сміялася.

Прокуратор спротивився запрошенню свідка. Обор. д-р Ляндау твердить, що свідок цілком нормальний і якщо запросили патольогічного бадання Верхоту, то можна з чистим сумлінням запросити „нормального" Фінеля.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру" О. Мітюкевич:

Стрий — саля Нар. Дому.

27.XI. „Чорна пантера і білий медвідь". (Прощальна вистава).

Бориcлав — саля Нар. Дому.

28.XI. „Маруся Богуславка".

29.XI. „...". (Прощальна вистава).

Український мішаний хор Д. Котка

У пятницю 27.XI. м. Сокаль.

У суботу 28.XI. м. Рава Руська.

У неділю 29.XI. м. Рава Руська.

У вівторок 1.XII. м. Ярослав.

У середу 2.XII. м. Ярослав.

У четвер 3.XII. м. Перемишль.

У пятницю 4.XII. м. Перемишль.

768 1—2

Всім ПП. Емеритам(кам) до відома. Союз Емеритів „Поміч" у Львові вже істнує. Вступайте в члени! Вписове вкінчає 1 зол., місячна вкладка 50 сот. Готовимо меморіяли до відповідних чинників. Зголошуйте свої точні адреси на руки голови Т-ва д-ра А. Добрянського, Львів, вул. Яблона 14, II. поверх, від 3—4 пополудни. Членів заграничних з вкладкою просимо з виріжки заголошен... — **Головна Рада Союза Емеритів „Поміч" у Львові.** 2—2

Дрібні оголошення.

ФОРТЕПІЯНИ, гайна, фісгармонії перворядних фабрик, найновіші моделі мало ужвані. Звязку на складі — найдешевше продає, міняє тільки за готівку: Ганак, Львів, Панська 21. Телефон 34—45. 770 2—5

ХУДОБІ, коням, безрогам, вівцям і дробові, конче потрібний перетравлений порошок чеської марки „Господар" можна набути. Відпродавцям добрий заробіток. Генеральне заступництво: Андрій Проць, Болехів. 843 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Замовляйте! Замовляйте!

Всі календарі на 1926 р.

Календар	„Просвіти"	5·50
„	„Червоної Калини"	3·50
„	„Світу"	3·00
„	„Віза"	2·50
„	„Приятель Господаря"	3·00
„	„Господарський"	3·00
„	„Трибута"	3·00
„	„Громада"	3·00
„	„Місіонаря"	1·50
„	„Селянин"	1·30
„	„Пластовий"	1·05
„	кишеньковий	0·80, 0·50, 0·30

дістанете тільки у

Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. 849 1—3

ПОРУЧАЄТЬСЯ КНИЖКИ: Україн... ський Мертвець, ціна 0·35 зол. Українська Кантичка ціна 0·50. Тарифовий підручник для купців ціна 6 зол. Відпродавцям рабат. Замовлення слати: Сочевський, Львів, Войнєха 4. 834 (6) 2—2

Експелінція песи з життя У.С.С. на III дії М. Угрина-Безгрішного п. наг.

„Софія Галечко"

появиться дня 7. грудня ц. р.

Ціна з пересилкою зол. 1 60.

Видавництво „ЖУРАВЛІ" Рогатин. 846 1—3

Звичайний Загальний Збір Товариства „Просвіта" у Львові

відбудеться в пятницю дня 25. грудня 1925 р. в салі Музичного Інститутуту ім. М. Лисенка (вул. Шашкевича)

Початок Збору о год. 10. передпол.

Денний порядок:

1) Відкриття Збору і прочитання протоколу з останнього Звичайного Загального Збору. 2) Звіт Головного Виділу з діяльности Т-ва за час від 1. VII. 1924 — 30. VI. 1925. 3) Звідомлення Ревізійної Комісії й уділення абсолюторії Головному Виділові. 4) Вибір 6 членів Головного Виділу, 6 заступників виділових і Ревізійної Комісії з 5 членів і двох заступників. 5) Іменування почесних членів. 6) Устелення членської вкладки на 1926 рік. 7) Запити й внесення членів. У Львові, дня 18. листопада 1925. За Головний Виділ Товариства „Просвіта":

М. Галущинський, голова. *В. Мудрий*, секретар. 822 2—3

Обручки щастя

Г. ГУТТЕРМАН, Сикстуська 14.

Відкритий лист.

До Всч. о. Михайла Ходяна, катехита нар. шкіл в Радехові.

На днях дістав я присуд Староства в Радехові, яким мене карають грошево 25 зл. за це, що по шкільній Службі Божій дня 1. вересня п. р. пеклоний хор „demonstracyjnie odśpiewał hymn ukraiński" (Як нині виявлено, що не був український гимн, а наша молитва: „Боже великий єдиний..."). Між зізнаннями свідків, переслуханих Старостом у цій справі, читаю і Ваше зізнання, яке вірно переписую: „W dniu 1. września 1925. chciałem odprawić Mszę św. dla dzieci, jednak proboszcz ks. Pellich nie pozwolił mi tej Mszy odprawić, a w niedzielę dnia 6. września nie dał mi również Mszy św. odprawić, bo sam w zakrystii nie dał mi ani szat kościelnych ani przyborów liturgicznych. Jeździłem w tej sprawie z zażaleniem do ks. metropolity Szeptyckiego który mi oświadczył, że proboszcz nie ma prawa zabraniać mi odprawiania Mszy św. (zamiast ...) i obiecał sprawę tą jak najrychlej załatwić. Proszę o wzięcie mnie w ochronę, bym nie był uważany za wyklętego z cerkwi". Так зезнаєм кс. Ходан". Отсим категорично заявляю: 1) Неправдою є, мов би я Вам Всч. о. Катехит, не позволяв правити Ці Сл. Б., а правдою є, що Ві... за приписами в Радехові звичаєм попередніх літ, в письмовій по... Вас, що ту Сл. Б. відправлю сам. 2) Неправдою є, мов би я не дав 6. вересня не дав Вам правити Сл. Б. і відмовив Вам літургічних риз, а правдою є, що ви Вас буде порозумінню з дорослими шкіл назначено на мою точна година для шк. Сл. Б. Коли ж Ви на цю годину не явилися, а захотіли правити Сл. Б. у иншому часі, то я, як господар в церкві, мав хиба право назначити Вам на той день иншу годину. Якщо між нами, Всч. о. Катехито, є якісь непорозуміння й то зовсім не особисто й публічно натури, то чиж не стид і сором Вам підкладати їх і то якою під опіку і суд представників сусідської адміністраційної влади і то виразно ad captandum benevolentiam? І на цього родному поступок українського священика я не вишню вобу, я не можу мовчати і віддаю його під справедливий осуд Впр. Митрополичого Ординаріяту і українського громадянства.

Д-р Вол. Пеллих, парох Радехова.

847 1—1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.